

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; letoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; letoletno: Din. 100.—

Straža ob Renu.

Kot rdeča nitka se vlečejo skozi zgodovino zahodne Evrope francosko-nemški odnošaji. Velika in skoroda nepremostljiva je razlika med francoskim in nemškim narodom, ki sta ob Renu obsojena v skupno sožitje. Potniki, ki potujejo iz ene države v drugo, pripovedujejo iz utisov, da sta kljub vsej izravnavajoči moderni tehniki in civilizaciji francosko in nemško ljudsko dva povsem različna si svetova, različna po razumu, srcu in življenjskem gledanju. Ob Renu trčita romanski in nemški svet drug ob drugega in njuno trenje je ob notranji razliki obeh povsem naravno. Francoz ne bo nikdar docela doumel nemške duše in Nемец ne francoske. Zato so tudi meje obeh narodov nestalne in sporne. Trikrat so se v zadnjem stoletju spremenile v prilog eni ali drugi državi. Po svetovni vojni je izgubila Nemčija vse ozemlje do Rena in se hkrati zavezala, da dežele na desnem bregu Rena ne bo ne utrjevala in tudi ne z vojaštvom zasedla. Dobrih deset let je trajal mir, dokler ni Hitler raztrgal mirovne pogodbe in spet načel vprašanja Porenja.

Oglejmo si trenutni položaj na francosko-nemški meji, ker je prezračilen za presojo francosko-nemških odnošajev. Po zasedbi Alzacije in Lotaringije v letu 1918 so Francozi takoj začeli mejo nanovo utrjevati. Predvsem je utrjevanje zasluga vojnega ministra Maginota, ki je meji na severu posvetil vso svojo pozornost. Zgrajena je vzdolž državne meje 380 km dolga utrdba, ki je pravi čudež moderne vojne tehnike. V ospredju so dobro zakriti okopi in podstavi za topove in strojnice, s podzemeljskimi rovi zvezani z infanterijskimi strelnimi jarki. Posebne priprave omogočujejo poplave posebno ogroženih ozemelj z vodo iz nalašč za to prirejenih umetnih jezer. Za temi utrdbami so ogromne podzemeljske zgradbe, podobne mestom in namenjene uspešni obrambi. Na površju zemlje raste grmovje in rastlinstvo, so njive in travniki, pod zemljo 40 metrov globoko pa so betonirane utrdbe, medsebojno povezane z malo železnico, električno razsvetljene in tudi sicer opremljene z varnostnimi in drugimi pripravami. Iz zemlje se odpirajo na površju le male odprtine, navadnemu očesu nevidne, usodne pa vsakomur, ki bi se približal v njihov okoliš. Ta francoska meja govori zgovorno dovolj o razpoloženju francoskega ljudstva napram Nemcem in Nemčiji.

Nemčijo ščiti reka Rena, ki je vsakemu napadalcu velika ovira. V strahu pred novim nemškim napadom so Francozi v mirovni pogodbi izsilili od strte Nemčije, da porenjskega ozemlja ne bo ne zasedla z vojaštvom in tudi ne utrjevala. Hitler je ta odstavek pred tedni enostavno razveljavil. S svojim korakom je izrazil, da tudi v pogledu utrjevanja mej — kot svoječasno glede oboroževanja — ne pozna enostranosti. Sicer je zasedba Porenja po nemškem vojaštvu po njegovi izjavi zgolj obrambna poteza, hkrati pa pomeni ta nemški samolastni korak še mnogo več. Z njim si je Nemčija zavarovala svojo vojno industrijo, ki ima svoje sedeže v porenjskih mestih in ki slovi posebno po svojih dveh glavnih firmah Krupp in Thyssen izza svetovne vojne. Nemčija si je s tem korakom nadalje zagotovila za vojno sposobno moštvo, katerega število ob 16 milijonih porenjskega prebivalstva nikakor ne more biti nezadostno. Kdo bo nadalje Nemčiji mogel zabraniti, če kljub tudi najlepšim novim pogodbam začne utrjevati svoj desni breg Rena in si tam uredi postojanke, slične onim na francoskem bregu?

Hitler je s svojim nasilnim korakom v Porenju zadel Francoze na njihovem najobčutljivejšem mestu. Ne toliko zasedba sama, pač pa samolastni način njene izvedbe je v Franciji za dolgo časa pokopal nade na mir z Nemčijo. Kot svoj prvi „uspeh“ zato Hitler lahko beleži, da je na ma

združil Francoze vseh strank in vseh naziranj proti Nemčiji, česar bi ne bil dosegel noben še tako zgovoren francoski državnik. Še nedavno so mnogi o Franciji prorokovali, da bo prva država, katera bo sledila sovjetski Rusiji. Naraščajoči napadi združene levice komunistov in socialistov so to dali slutiti. V očigled nemškemu vojakom in nemškim topovom pa bo ta razvoj očitno izostal in po predstojeh volitvah bo sledila vlada narodne koncentracije, hkrati pa se poživil francoski fašistični pokret. In vendar je Hitlerjeva osebna miroljubnost, katero on sam v svojih zadnjih govorih kljub ostrim besedam opetovano naglašal in jo podpira s ponudbo petindvajsetletnega miru z vsemi sosedi, verjetna in možna. Nek dunajski iist je Hitlerjevo miroljubno izjavo označil kot izraz njegovega avstrijskega značaja — pač v nasprotju z mišljenjem in „miroljubjem“ nemških vojaških krogov. To je tista velika skrivnost okoli Hitlerja in njegovega uspeha, da je znal vrniti

premaganemu nemškemu ljudstvu njegov prirojeni in prigojeni mu narodni ponos, hkrati pa je morda proti svoji težnji izročil vodstvo nemškega naroda spet v roke nemških generalov in vojnih industrijalcev. Ti so ustvarjali ozračje tudi okoli let 1913 in 1914.

Dogodki ob Renu se dogajajo tik pred volitvami v Franciji, Nemčiji in Angliji. Nedvomno si ljudstvo vseh teh vilikih držav iskreno želi miru in odklanja vsako novo vojno nevarnost. Za to bo tudi glasovalo. Za kar pa ne bo moglo glasovati, ker so to zaigrali zadnji dogodki, je: medsebojno zaupanje vseh treh narodov. Kajti zaupanja ne ustvarjajo ne nasilni dogodki, ne papirnate pogodbe, marveč samo dejstva miru in miroljubnosti.

Pripovedujejo, da je zadobila znana nemška bojna pesem „Die Wacht am Rhein“ spričo zadnjega razvoja nov pomen in novo svežino. Naj bi njen odmev ne bil isti kot v letu 1914!

„Za čast, svobodo in mir!“

Volitve v Nemčiji. Izid nedeljskih volitev v Nemčiji ni nikogar presenetil. Nemško ljudstvo se je skoro stodstotno izjavilo za Hitlerjevo zunanje-politično smer. Ednajst velikih nagovorov je imel Hitler pred volitvijo na svoje ljudi. Najsilnejši in najznačilnejši med njimi je bil pač njegov nagovor iz velikanske kovačnice za orožje, iz Kruppove tovarne v Essenu, v katerem je naglasil, da si Nemčija prepoveduje katerokoli vmešavanje tujih držav v svoje notranje zadeve, a je kot enakovredna in enako spoštovana država pripravljena sodelovati na zblizanju narodov in za svetovni mir. Dan volitev je bil bolj manifestacija nacionalne misli, kot pa kak državno-praven akt. S tem dnem je nemški narod v rajhu zaključil na svoj način svojo borbo proti mirovnim pogodbam, sklenjenim po izgubljeni svetovni vojni.

Francija k dogodkom v Nemčiji. Zunanji minister Flandin je imel na dan nemških volitev zunanje-političen govor, v katerem se je bavil z razvojem v Nemčiji. Tale vprašanja je med drugim naslovil na Nemčijo: „Kako se skladajo Hitlerjeve miroljubne izjave z narodno-socialistično propagando v Avstriji, na Danskem, Poljskem, Češkem, v nemški Švici? Kakšen pomen imajo mednarodne pogodbe, če jih Nemčija enostransko krši? Kako je z Gdanskim in Pomorjem, kako z nemško zahtevo po nekdanjih kolonijah? Nemci naj odgovorijo na ta vprašanja in pogajali se bodo z njimi.“

Rimska trozveza. Minuli teden sta bivala v Rimu kancler dr. Schuschnigg in ogrski ministrski predsednik Gömbös. Zastopniki vseh treh držav so podpisali pogodbo, po kateri si medsebojno obljubijo, da ostanejo Italija, Avstrija in Ogrska v zunanje-političnih vprašanjih strnjene. S tem pa niso nikakor izključena pogajanja ene ali druge države s članicami Male zveze. Vprašanje Podonavja pa ostane vsaj zaenkrat še odprto.

Iz Jugoslavije. V senatu je podal ministrski predsednik Stojadinovič daljše poročilo o jugoslovanski zunanji politiki. Med drugimi je povedal, da Jugoslavija nikakor ni pozvana, da bi igrala v abesinskem vprašanju, v sporu zaradi Rena in v vprašanju razdelitve kolonij prvo vlogo. Jugoslavija želi samo, da se očuva mir. Glede spora v lokarnskem sporazumu bo Jugoslavija zavzela stališče sporazumno z zavezniki. Posebno pažnjo bo Jugoslavija posvetila balkanskim in srednje-evropskim problemom. — Notranji minister dr. Korošec je med drugim izjavil, da se vršijo v Ju-

Rusija se obrača proti Evropi. Rusko-francoski pakt je medtem stopil v veljavo. Sedaj prigovarja Rusija Franciji, naj ojači svoj odpor proti Nemčiji. Rusija ji bo zato nudila vsestransko pomoč, ki bo nadomestila angleško. — **Anglija za pogajanja z Nemčijo.** Kljub svojemu prijateljstvu so Angleži za pogajanja z Nemčijo. Pri tem jih vodi skrb za lastno državo, ki ne bi prenesla nobenega pretresljaja. Nemčija naj se na vsak način pritegne v Zvezo narodov in skupno z drugimi državami zajamči svetovni mir. — **Italija misli pri vsem najprej nase** in na zaključek svoje vojne v Afriki. Izjavlja, da ne podpira nobenega koraka proti Nemčiji, dokler Zveza narodov ne ukine svojega postopanja proti njej kot začetnici afrikanke vojne.

Kje je ključ do sporazuma? Do trenutka, ko to pišemo, nemški predlogi za evropski sporazum še niso znani. Če pomislimo, da je Hitlerjev zadnji cilj upostaviti nekdanjo Nemčijo starih meja, nekdanje sile in veljave, ne more vsebina predlogov nikogar presenetiti. Preseneti pa lahko način njihovega prednašanja. Doslej si je Hitlerjeva Nemčija utirala pot do stare slave in moči sama in proti pristanku ostalih držav. Mislimo na nemško oboroževanje, zasedbo Porenja! Ali in kako se bo za rešitev ostalih nerešenih vprašanj pogajala s sosedi, pokaže bodočnost.

goslaviji v letošnjem oktobru občinske volitve, ki bodo tajne. Tudi zakon za volitve v skupščino je že gotov, vendar se skupščinske volitve letos še ne bodo vršile.

Ozadje španskih nemirov. Doznava se, da je došel v Španijo zloglasni Bela Kun, svoječasni voditelj komunistične zarote na Ogrskem. Dospel je v Španijo z milijonom pezet denarja (okoli 800.000 šil.), da pridobi španske komuniste za cilje boljševikov. Naročili so mu, naj skuša strmo-glaviti vlado Azane in vreči predsednika republike ter vpostaviti vlado delavcev in kmetov. Nadalje naj stremi za razlastitvijo vseh velepodjetij, podere naj vse cerkve in samostane in organizira rdečo armado, ki zasede Portugalsko. Francoski list, ki je prinesel to zanimivost, navaja v dokaz dokumente, katere ima od nekega člana Trockijevega komunističnega tabora.

Nemški korak vleče Turčijo. Turški zunanji minister je članom Zveze narodov izjavil, da bo Turčija v slučaju, da pride med lokarnskimi drža-

vani do sporazuma, utrdila Dardanele in si vzela pravico do polne oborožitve. Istotako bo utrdila Bospor in Marmarsko morje. Leta 1923 je namreč Turčija v posebni pogodbi, sklenjeni v mestu Lausanne, sprejela obveznost, da omenjenega obrežja ne bo utrjevala.

V **Abesiniji** se vojna bliža menda svojemu koncu. Italijansko letala bombardirajo s plinskih bombami sleherno živo bitje in bivališče. Na jugu se pripravlja italijanski napad na mesto Harrar, na severu se brani sam abesinski cesar na čelu svojih čet. Sedaj prihaja deževna doba. Prinesla bo ali konec abesinske svobode ali pa daljši odmor utrujenim abesinskim četam.

Japonska pogajanja z Rusijo. Japonski ministrski predsednik je nedavno naslovil na Rusijo miroljubne besede in govoril o „prijatelju“ Stalinu. Baje se tudi že vodijo pogajanja med obema državama, po katerih naj bi sovjeti prepustili Japoncem notranjo Mongolijo in spremenili v japonski prilog mandžurske meje, zato pa z japonskim privoljenjem zasedli kitajski Turkestan. Ni izključeno, da silijo Rusijo k sporazumu na vzvodu rastoče težkoče v Evropi. Da japonske ponudbe ni jemati kot trajne, pa priča dejstvo, da so na Japonskem zasedli pri imenovanju novih vojaških poveljnikov najvažnejša mesta generali, ki so vodili vojaški upor preteklega meseca.

Pismo v aprilu.

Na pustni torek v mraku se je podal pisec na izprehod in stopil med potom v vaško gostilno, da si kupi nekaj cigaret. Hišni gospodar se je ravno kregal in ni opazil njegovega vstopa. Komaj iz šole izstopivša hči si je z obema rokama zakrila obraz, se naslanjala na mizo in v onemogli jezici krčevito jokala, da so ji debele solze v potočkih lile skozi prste na mizo. Celo njeno mlado, razvijajoče se telesce se je togote treslo kakor jabolko, če se peče na štedilnikovi plošči. Na vprašanje, kaj je vzrok dekletovega joka, je oče pripovedoval, da hoče iti hči na pustno veselico in da je on na noben način ne pusti od doma. Zato se kuja in kremži in s trmoglavostjo hoče izsiliti svojo voljo. „Prav imate, oče, le trdo jo držite! Kar doma naj ostane in spat naj gre. Saj se na plesu in veselicali v družbi nepridipravov ne bo ničesar dobrega naučila.“ In svoje glavni porednici, ki je hotela izsiliti privoljenje z najmočnejšim ženskim orožjem, s solzami, je pripomnil: „Le pametna bodi in ateja ubogaj, ker ti hočejo samo dobro. Sedaj si še neumna, ko pa prideš h pameti, bož že sama uvidela, da ravnajo ate! popolnoma pravilno.“

Pisca je veselilo, da se še dobijo pametni očetje, ki svojih hčera ne puščajo na ples; prav

imajo in več takih bi moralo biti. Toda kaj naj rečemo o materi zvodnici, ki je svojo šestnajstletno hčerko usiljevala razudancu, češ, tega se primi, on ima kajžo!

Čudno se je piscu zdelo, da izgledajo otroci nekega kmeta zelo slabo. Bledikasti so, krmižljavi, čmerikavi in medli, kot da bi imeli premalo jesti.

Šoli so brezbrizni, ne kažejo dosti zanimanja in posebnih uspehov ni od njih pričakovati. Poizvedoval je po vzrokih njihove duševne in telesne zaostalosti in prišel na to, da so otroci presiti, preveč dobro hranjeni, uživajo dan za dnevom preveč surovega svinjskega mesa, pijejo preveč mošta, a premalo mleka. Želodec te težke hrane ne more prebaviti, posledice se poznajo na tem, da so otroci telesno in duševno slabo razvijeni, so vedno bolehnii in le poredkoma prihajajo v šolo.

Znana mu je tudi revna, mnogoštevilna delavska družina, kjer mora oče pri pičlem zaslužku obrniti na pravo stran vsak šiling, da more otroke oblačiti in prehraniti. Štirje čedno oblečeni otroci, ljubki, da bi jih človek kar gledal, v šoli pridni in marljivi, telesno in duševno razviti, nadarjeni in marljivi, a imajo doma popolnoma preprosto krano in nič mošta. Na vprašanje, s čim da hrani otroke, da tako dobro izgledajo, je mati odgovorila: „Z mlekom, kruhom, krompirjem in polento.“ In še zato morajo vedno prositi.

Taki otroci, ki so že v mladosti navajeni na trpkost življenja, bodo pozneje mogli kljubovati življenjskim viharjem in ne bodo doživeli razočaranja, ko se bodo nekoč morali postaviti na lastne noge in sami skrbeti za vsakdanji kruh.

Sedaj spomladi v časopisih mnogo beremo o raznih požarih. Na kmetih velja prislovica: spomladi, ko so skednji prazni, rado gori. Ne dolžimo nikogar zločina, a vendar je dandanes tako, da je večkrat požar za dotičnega sreča, ker mu od zavarovalne svote nekaj ostane, da se zopet nekaj časa riba naprej, če je zadolžen. In v času gospodarske krize je za tega ali onega, ki tiči v dolgovih in je v nevarnosti, da mu vse zarubijo, skušnjava velika, da izroči vse skupaj — kot se reče — svetemu Florijanu! Če pogori, mu pomagajo usmiljeni sosede z delom in vožnjo, les za novo stavbo se izprosi, ravno tako tudi pesek, mogoče se stopi z nabiralno malo po sosednjih vaseh, novo poslopje se ne postavi v istem obsegu in solidnosti kot staro in tako se zgodi, da more od izplačane svote še nekaj ostati. Temu nedostatkú bi se dalo od pomoči tem, da bi zavarovalnice ne izplačale pogorelcem zavarovalne svote, temveč bi delo prevzele občine ali zavarovalnični zastopnik in odvišna svota bi se morala vrniti zavarovalnici. Vzrok temu so deloma vzrok tudi zavarovalnice same, ki vzamejo višjo zavarovalnino, kot je poslopje vredno.

Gospodar, čigar hlapec je bil že dalje časa na

delu za alimente svojega nezakonskega otroka, je dobil od sodnije nalog, naj mu zadržuje vsak mesec nekaj plače in jo prenakaže mladinskemu sodišču za vzdrževanje otroka. In hlapec je odpoval službo, češ, rajši grem na „Walz“ in mi ne bo treba delati in ne iplačevati. K. f.

DOMAČE NOVICE

Razvalina življenja.

Sredi marca je bila napovedana v Št. Ilju ob Dravi prireditve igre trnovskega župnika F. Finžgarja „Razvalina življenja“. Že mesec dni so se vrli fantje in dekleta logaveškega društva pod vodstvom pd. Rezica nanjo pripravljali. Vsebina, zajeta iz domačega življenja, je obetala, da privabi v Lederhasovo dvorano številno občinstvo.

Prireditve in rastoče zanimanje zanjo nikakor nista bila povšeči gotovim krogom. V noči na nedeljo 15. m. m. nenadoma vzbudi hčerko Lederhasove družine neko ropotanje in letanje po dvorišču ob dvorani. V jutro stopi nato dekle v dvorano in nudi se ji čudna slika: Okno v dvorano je bilo odprto, ena šipa v njem razbita, dvorana vsa namazana z gnojnico in blatom, na steni pa z blatom napisane velike črke: Heil Starem... V skrbi za popoldan vrlo dekle takoj vnovič pripravi dvorano. O dogodku so bili obveščeni tudi orožniki, ki sedaj poizvedujejo za čudnimi ptiči, ki v noči stikajo za blatom. Prireditve se je vršila, zanimanje zanjo je nato seve še narastlo. Dvorana se je divila mirnemu in dovršenemu nastopu igralcev in pevcev, hkrati pa glasno izražala svoje ogorčenje nad močnim pobalinstvom.

Zadevo sončnega Šent Ilja ima sedaj v rokah orožništvo. Mi naj izrazimo samo svoje globoko sožalje njim, ki iz svoje prigojene nacionalne nestrpnosti segajo celo že po blatu in gnojnici, da ponazorijo nizkoto svojih občutkov ob prireditvi v dmači materni besedi. In se še vprašujemo: Kdo ima interes na gojitvi narodne nezvestobe, ki v šentiljskem slučaju tako zgovorno dokazuje svojo nemoralnost in ničvrednost? Če kdo, naj ve, da se istoveti z njimi, ki svoje početje skrivajo pred soncem in dnevom in se mažejo z blatom! t.

Zakon za gradiščanske ljudske šole. Državni svet se je minuli teden bavil s predlogom zakona za gradiščanske ljudske šole. K zakonu je govoril dr. Morsey in med drugim povedal tole: Ni govora o tem, da se državni ljudski zakon enostavno razširi na Gradiščansko, kjer imajo doslej verske šole. Kajti tem šolam se imajo Nemci, ki so bili pod ogrsko vlado narodna manjšina, in

PODLISTEK

Janez Jelen:

Previsi.

(1. nadaljevanje.)

Krokarja sta se pripeljala za strel blizu pogledat, kaj se godi v rušljivi steni za Vrtačo. Kamenje v višavah se je umirilo.

„Matija! Hitro splezaj sem gori. Od Možov sem slišim škrtati čevlje. Za nama gredo.“ Lovrenc je spet govoril brez nejevolje, zato tembolj zaskrbeljeno in pridušeno.

„Kaj ni gamsov nad nama?“

„Ne, ni jih. Veter proži kamen. Tudi če bi bili, moraš naprej, če nočeš, da naju ne ujamejo.“

„Puška nagaja in ves sem obtolčen.“

Lovrenc se je sklonil globoko čez previs. „Pomoli puško meni, sem gori. Ravno dosegla bova. Da boš pa laže prenesel bolečine po životu, se spomni na Marijano in otroke.“

„Puška je nabita.“

„Nič ne de. Nimam prvič opraviti s hudičevim zrnjem in svincem.“

Previdno je potegnil Lovrenc Matijevo puško nad previs k sebi in jo prislonil v ozek žleb, da bi mu bila, če bo treba, koj pri rokah. Sam se je skrtil za skalo in nameril proti Možem. Tenko je vlekel na ušesa poškrtavanje žebeljev in gledal kakor risa, kdaj se bo v skalah na drugi strani prepada kaj zganilo. Še trenil ni z očmi v strmino pod sabo, kjer se je prijatelj s previsom boril. Opogumljal ga je pa venomer:

„Brez skrbi primi. Tu zgoraj je skala trdna kakor kamenkost.“

Matija je stegnil roko nad previs in tipal s prsti za novim oprijemom. Okoren pajek se prestopa

tako sem in tja, kadar se ne more odločiti, kam naj pripne mrežo.

„Buhhh.“

Kakor bi mu bil kdo zaplotno vrgel škač vode v hrbet, tako nepričakovano se je znova zaletel veter v Matija in ga pritisnil k steni. Še preden se je utegnil Lovrenc ozreti po tovarišu, je Matija že držal za oprijem nad previsom. Za žilasto roko se je kaj kmalu pokazala tudi ožgana glava in nekaj krepkih preprijemov je vzdignilo ves život nad previs.

„Hvala Bogu!“

Krokarja sta se dvignila više pod nebo in odletela gledat, zakaj kamenje na Možeh tako nevsakdanje odjeka. Matija in Lovrenc sta se stisnila za skalo.

„Matija! Puško v roke.“

Matija je na odločno Lovrenčevo besedo nameril proti vrhovom, izza katerih ze slutil, da se bodo koj koj prikazali lovci. Tako je pred leti spolnjeval rezke vojaške ukaze. Pretegnjene ude mu je še vedno pretresal pravkar prestani strah. Zavedel se je, da še precej časa s svojim razbolelim životom ne bo mogel plezati. Bil je tudi za trdno sklenil, da se ujeti ne da. Če bi ga bil takrat Lovrenc pozval, naj sproži v človeka, bi mu še na mar ne bilo prišlo preudarjati, kaj dela. Pred kratkim je on Lovrencu ubranil, da ni streljal. Prebudil bi se bil v njem nekdanji vojak, ki je bil v mirnih dneh trdno odločen, da ne bo ubijal, pa je vendar v vsakem ognju streljal v žive kopice ljudi, ker mu je vselej nekaj reklo: „Če mi onih ne homo, bodo oni nas.“ Podobno ga prej iz rušeče se stene ni rešilo preudarno razglabljanje dozorelega moža, pač pa za tiste minute v njem oživljeni nekdanji ovčar, tako doma v gorah, da brez razmišljanja prime za trdni oprijem

tam, kjer si jih sto in sto ne zna več pomagati. Od nekdaj je priletel droben hrošček in sedel na cev Matijeve puške. Ni še sklopil spreminjasto bleščečih krilc, že je šinil iz ozke špranje v skali črn in ves kosmat pajek in stisnil premalo zavarovano telesce v pošastne klešče. Matija je pritegnil puško k sebi in skušal odpihniti pajka s hroščka. Drobna živalca se mu je zasmilila, pa se ni zavedal, da zato, ker je sam pravkar prestal smrtni strah, v boju z mogočno goro, v primeri s katero je bil še bolj drobna smet kakor je poginjajoči hrošček v senci cevi njegove puške. Pajek se je oprijel z vesmi osmimi nogami in se prihuljil tesno k skali. Matija je stegnil roko, da s prstom odfrčne morilca v prepad. Pajek pa se je kakor na vmetih odgnal in bliskovito naglo zbežal z bornim plenom nazaj v svojo špranjo.

„Ne premikaj se. Morebiti naju že skušajo spaziti. Ne slišim več glodati železa ob kamen.“

Matija je spet uravnal svojo puško in zapičil oko v špice na nasprotnem grebenu. Ni dolgo nappenjal pogleda, ko je dregnul narahlo s komolcem Lovrenca:

„Si videl?“

„Sem. Nekdo je pomolil puškino cev izza skale. Glej! Še eden.“

„In še tretji.“

„Vidim. Da si se le o pravem času do sem prikopal. Kar mirno čakajva. Se bodo že izdali, kaj mislijo.“

V sredi med cevmi peterih pušk, na tej strani dveh, na oni pa treh, katere so se spogledavale s črnimi smrtonosnimi očmi, se je v jasno jutro oglasilo zlato doneče požvižgavanje, kakor bi si mladi goslar žvižgal drobno pesemco, kadar se ves prevzet prve nedolžne ljubezni vrača izpod okna svojega cvetočega dekleta.

enako Hrvatih zahvaliti, da so ohranili svojo narodno posebnost. Zato tirja hvaležnost, da se te šole obdržijo tudi v novi državi v najširšem obsegu. Od 365 burgenlandskih ljudskih šol je 341 verskih in med temi je 267 katoliških, 64 protestantskih, ostale pa so židovske. Na teh šolah ima cerkvena oblast pravico nameščenja učiteljev, določitev njihove plače in izbire učnih knjig. To šolsko ureditev prevzema sedaj novi zakon nespremenjen. (Op. ur. Burgenlandske šole so bile trn v očeh bivših dunajskih socialističnih mogotcev in je obstojala velika nevarnost, da jih nadomestijo z državnimi. V tem boju so socialiste podpirala tudi nemško-nacionalna bojna društva. Nova država šele je dosedanje verske šole uzakonila.)

Kor. dež. zbor je zasedal 28. m. m. Na dnevnem redu je bila najprej izvolitev nadkuratorja in kuratorjev v dež. hipotečni zavod. Posl. Schumy je poročal k regulaciji Zile, ki je doslej stala skupno 9.794.000 šil. H kritju te svote je prispevala država 6.091.000, občine so prevzele skupno 1.536.000 šil. in od tega odplačale 367.000 šil., dežela je doslej plačala 1.333.000 šil. Za nadaljevanje regulacije bo morala preskrbeti sredstva država. Posl. Mikl je zagovarjal stališče spodnje Zile, ki razmerno veliko prispeva in zato želi regulacijo svojih hudournikov. — Posl. Mikl je priporočil še predlog da se bodo tudi letos lahko odplačevali davčni zaostanki z drvami, katerih cena je 13 šil. za trda in 9 šil. za mehka drva.

Nova kmetijska zbornica. Deželni kmečki svet je v ponedeljek 23. t. m. sprejel listo novih članov kmetijske zbornice. Zbornica sestoji iz 28 članov, med katerimi je sedem delojemalcev, 2 zastopnika gozdarstva, 1 zastopnik za zadruga in 18 kmetov. Med zastopniki-kmeti so med drugimi: Marko Plešivnik iz Šmihela, Jože Partl iz Sveč in Karl Mikl, posestnik v Maloščah. Zadruga zastopa inž. Vincenc Schumy. — Isti dan se je vršila zaprisega članov dež. kmetijskega sveta. Ob sledečem zborovanju je bilo več govorov, med drugimi govor dež. vodje kmetov posl. Gruberja, ki je omenil potrebo znižanja davkov in dajatev, neznosnost ličenčnega prispevka za koroške kmete, potrebo znižanja obrestne mere za posojila i. dr. Ravnatelj Graf pa je med drugim omenil, da se vršijo prve volitve v koroško kmečko zvezo dne 25. oktobra.

Smo Vas, kaj? Iz Roža in še od drugod se je naš zadnji prispevek o nenavadnem odkritju v Gradčnici pri Področici oglasilo polno radovednežev s prošnjo, naj povemo še več o tej zanimivosti. Te in ostale naše prijatelje naj danes pomirimo: minulo sredo je odkriti skrivnostni podzemski hodnik k zakladom roparskih vitezev zemeljski plaz nenadoma spet zasul. Koledar je tedaj slučajno kazal na: prvi april!

Nov naskok naših neprijateljev. Domače bogoslužje, posebno pa slovenska pridige in slovensko cekveno petje v naših farah so že davno trn v peti naših neprijateljev. K posebnemu naskoku so se združili v zadnjem času. Kanclerju so za časa njegovega bivanja v deželi predložili željo nemškega bogoslužja in nemških pridig, v zadnjih tednih pa se pojavlja taista akcija skoroda po vseh naših farah. V Kotmari vesi se je občinski odbor bavil z vprašanjem nemških pridig, v Žitari vesi pa pobirajo podpise za nemško pridigo in nemško petje v cerkvi. Isto nam poročajo še iz drugih naših fara. V Svečah se že trudijo za nemški verouk v šoli. Slep je, kdor za vsem tem ne vidi organizacije in organizatorjev in kdor ne ve, da tem nikakor ne gre za to, da s svojo akcijo poglobijo versko življenje, marveč za to, da usuznjijo še cerkev v svoje raznarodovalne namene. Z veseljem ugotavljamo, da večina domačega ljudstva brez razlike narodne zavednosti to nizkotno počenjanje obsoja in odločno odklanja kakoršnokoli spremembo tisočletnega izročila in običaja. Koder pa novi agitaciji nasedajo, ne vedo, da si hočejo podreti zadnjo oporo v vsakdanjem življenju. Za odločitev je edina pristojna cerkvena oblast in ta bo odločila, kot ji narekujejo njeni cilji in ne cilji katerekoli raznarodovalne organizacije.

Radiše. (Nekaj pustnih in postnih.) Sredi posta smo in šele zdaj poročamo o pustu, ki smo ga preživeli brez velike spremembe. Poročno smo imeli eno samo, oklicali pa so č. g. župnik tri pare: Toplaharjev Nužej je odšel v golšovsko faro na Dole k Hanžiču, kjer sta mati in hčerka težko shajali brez gospodarja. Melanova Lonica se je že dolgo časa ozirala dol proti Podgradu, kjer je njen izvoljenec Jožej pridno zidal novo kajžico; jeseni jo je dogotovil in samemu mu ni bilo dobro, pa so na pustno nedeljo v Podgradu praznovali

Začetek serije sreče pri Prokoppu!

Po glavnem dobitku tretjega razreda S 50.000 je bil dne 17. marca t. l. izžreban veliki glavni dobitek petega razreda, namreč 290.000 šilingov, s srečko števil. 42922 pri poslovalnici J. Prokopp v Baden in Wien VI. 25

veselo poroko. Ker so nato fantje odpovedali, je šel v Zabvate v Medgorje po Hubarjevo Micijo vdovec Novin in je privedel devetim otrokom novo mater. Poročenim parom mnogo blagoslova! — V februarju je v Celovcu pri očetih kapucinih praznoval štiridesetletni službeni jubilej Janez Wrulich, mežnar kapucinske cerkve. Drage mu domačino želimo, da bi praznoval še diamantni jubilej. — V okvirju našega društva imamo tečaj slovenskega jezika. Otroci ga pridno obiskujejo in se vadijo v lepi materni besedi, katere ne pozna naša šola. Tudi iz Podkrnosa je prihajalo nekaj otrok h tečaju. To pa ni bilo povsedeči nadučitelju Ibovniku, začel je dotične otroke v šoli grajati in jim žugati s slabšim redom, češ, „lernit lieber deutsch und nicht dieses windische Geplapper!“ Temu gospodu bi bilo treba povedati, da živimo v času, ko se državni voditelji trudijo, da rešijo manjšinsko vprašanje tudi v javnih šolah, ki so dolžne ohraniti otroku njegovo materno govorico.

Borovlje. (Mestna obč. seja dne 20. III. 1936.) Mesto umrlega odbornika Sodje je bil imenovan naslednik g. Ignac Mack. Župan poroča, da bo predvideno v kratkem prišlo do tega, da bo prevzela in kupila socialno-demokratski „Arbeiterheim“ občina. — Abravnava se proračun za leto 1936. Finančni referent g. Kometter omenja, da kljub največjim štednjam ni bilo mogoče znižati obč. doklado, ki bo znašala zopet 450%. Celokupni izdatki znašajo S 160.990, katerim nasproti imamo samo S 96.600 kritja. Primajkljaj v znesku S 64.390 se ima kriti z doklado. Ubožni odsek predvideva S 9270 prejemkov in S 51.500 izdatkov, primajkljaj toraj S 42.000. Kot prvi se zgledi k debati naš zastopnik Vertič: Proračun je brez dvoma najvažnejša točka, kar jih obravnavamo v celem letu, ker je od tega odvisna doklada. Ogromen je primanjkljaj ubožnega odseka, ki postaja vsako leto višji. Primanjkljaj S 42.000 znaša dobri dve tretjini celokupne obč. doklade. Ko se pred dvema letoma prvič prešlo na 450odstotni prispevek, se je reklo, da je to predvideno samo za eno leto, a danes vidimo, da ostane tudi še tretje leto tako, bržkone pa bo ostalo tako tudi še v naprej. To je pač hud udarec za vse, posebno pa za naše kmete. Govori in piše se, da se namerava izdelati postava, da ne bi služil za podlago zemljiški davek, žal pa je ostalo še do danes tako. Četudi nisem kmet in morda tudi nisem poklican govoriti v tem imenu, vsekakor se mi zdi krivično, če se pritegnejo naši kmetje, ki obdelujejo tako trdo zemljo k takim dajatvam. Pri daljšem razgovoru se pojasnjuje, da nekatere okoliške občine neredno plačujejo prispevke k šolam v Borovljah. Tako na primer dolguje občina Medborovnica naši občini na šolskih prispevkih še od lani znesek S 4000, kar je nevzdržljivo za bodočnost. Za udrževanje cest in potov je predvidenih S 16.800, za šole Borovlje: S 5000 ljudska in S 3600 glavna šola, strokovna šola S 1300, Kapla S 1300, Bajtiše S 600. Proračun se odobri. — Preložijo se predlogi zastopnikov občin za krajevne šolske svete. — Sprejme se nekaj oseb v obč. pristojnost, nekaj odkloni. — V imenu stavbnega odseka poroča g. Stökl, da se ves denar, kar do naša borovljski vodovod (letno S 12.000), porabi sprti za tekoče občinske potrebe in da vsled tega blagajna vodovoda nima potrebnih rezerv. Treba bo, da se v prihodnje vsako leto dene gotov znesek v stran, da bo mogoče nabaviti cevi za podaljšanje vodovoda. — Požarni brambi Borovlje se dovoli subvencija S 1000.

Račiče. Iz naše vasi v šentpeterski župniji na Vašinjah bralci našega lista gotovo niste še ničesar brali. Pa se med nami tudi le malo pomembnega dogodi. Lani je bil eden naših posestnikov napaden in izropan in bil pri napadu vesel, da so mu pustili vsaj življenje. Mlada roparja, katerih eden je bil iz Prible vesi in drugi iz Humč, sta bila obsojena na 18 mesecev ječe. Na praznik sv. Jožefa pa je napadel Jakob Müller iz Gurčič Aleša Zipuša in ga s preklo skoro ubil. Poškodovanega Zipuša so prepeljali z rešilnim avtom v ce-

lovško bolnico, Müllerja pa v zapor. Par mesecev ričeta mu je gotovih za nasilnost.

Gurčiče. Kakih sto metrov nad našo vasjo stoji mala poljska kapelica ali križ, kakor pravimo mi. Spominja na leto 1715, ko je na kugi umrlo 41 ljudi. Tedaj je v vsej velikovski okolici tja do Celovca razsajala strašna kuga. Tudi v Velikovcu stoji sličen spomenik, žal že precej razpada. Na krstno soboto se mi vsako leto zbiramo pred tem spomenikom in molimo za rajne, ki počivajo na polju pri Gurčičah. V Velikovcu je bilo na pust vsako leto celi dan izpostavljeno Najsvetejše in nekoč so prihajali tja v velikih procesijah. Zvečer omenjenega dne je bila slovenska pridiga in obhod z Najsvetejšim, katerega so se udeležili vsi duhovniki. Tako je bilo do leta 1921. Od tega leta naprej se vrši pobožnost pustnega dne samo eno uro dopoldne in poldrugo uro zvečer. Letos slovenske pridige ni bilo, ker ni bilo nobenega domačega duhovnika. Škoda bi bila, če bi ta starodavna tradicija izostala.

Djekše. Kako je pri nas? Naš dosedanji župan Lovro Lesjak je težko obolel in se zdravi v bolnici. Želimo uglednemu našemu možu kmalošnjega okrevanja. Z vremenom smo zadovoljni. Zima je bila cela kopna. Držimo se starih navad, postimo se po starem običaju, vsak večer še molimo rožni venec, kratko: mnogokaj se pri nas ni spremenilo. Tudi denarja nam manjka, kot je navadno manjkal v prejšnjih časih. Velika napaka pa je med nami: malo, presneto malo beremo! Le malo slovenskih in še manj nemških časopisov prihaja k nam. Dokler smo hodili v staro pritlično enorazrednico, smo se naučili nemško in slovensko pisati in brati. Sedaj imamo pa tri šolska poslopja in pet učnih moči, uspehi pa niso večji, kvečjemu manjši. Nekoč si lahko našel pri vsaki hiši pravo družinsko knjižnico s sv. pismom, Mohorjevimi kajigami, Spielmanovimi povestmi in še marsikaj drugega. Sedaj pa postaja dobra knjiga pri nas že prava redkost. V tem pogledu bo treba nujno nekaj ukreniti, če nočemo zaostajati za drugimi. Kaj, če bi „Trdnjavo“, naše staro prosvetno društvo, spet poživili?!

Št. Jakob v Rožu. (Smrti in nesreče.) Začetkom februarja je zapel mrtvaški zvon najstarejšemu iaranu Luku Rutar, občinskemu revežu pri Strdenju v Lešah, v visoki starosti 90 let. Ko smo ga položili k počitku, je zaspal v Gospodu Kramarč iz Podgrada v starosti 73 let. Isti dan je odšel v večnost na postaji Področico konduktar tovarnega vlaka Janez Pressinger, zadet v službi od mrtvouda v starosti 40 let. V Področici so preminuli: Jožefa Hiti, stara 73 let, Jurij Koller v isti starosti, Luka Smole v starosti 86 let in Gustav Hoier, kurjač tovarnega vlaka, ki se je smrtno ponesrečil v službi, ko je vlak zavozil v zid kurilnice. V Podgradu je zapustila solzno dolino tretjerednica Ana Zupančič v starosti 73 let in na Reki Matevž Sitar, pd. Jurij na Polju, star 65 let. — Minuli petek je konj udaril Vovretovo staro mater na Bistrici. Sreča je bila, da jih je le malo zadel ob ušesu. Pri tem so pa padli in si nalomili rebra.

Drobiž. Znani nemški manjšinski politik dr. Schiemann je praznoval 60letnico rojstva. — Narodna banka opozarja, da sprejema samo še kratko časa bankovce za 100 šil., na katerih so komunisti v svrhe propagande spremenili zvezdo nad žensko glavo v sovjetsko zvezdo in jo opremili s črkami R. F. (Rot Front). — V Nazaretu so svečano blagoslovili „Dollfussov gozd“, obstoječ iz 1000 mladih drevesc. — Na Kostanjah igrajo „Das deutsche Köstenberger Passionsspiel“. Kaj bi dejal Drabosnjak, če bi še živel? — Štajerski dež. glavar je prepovedal v postu vse plese. — Na Sinji planini zasilno pristalo letalo so po odstranitvi važnejših delov zažgali. — Grebinjski zdravnik dr. Sternig je prevzel mesto okrožnega zdravnika v Velikovcu, v Grebinj je prišel zdravnik dr. Seeber. — Na materinski dan v Jugoslaviji, 25. marca, so v Ljubljani pokopali zdravnikovo soprogo Marico Spornovo, roj. Grafenauer. Rajna je iz znane Grafenauerjeve družine z Marije n. Zili. Večni ji mir! — Na Čajni in na Zilski Bistrici sta se minuli teden pojavili dve tatinski ciganki in jo po neki tatvini pravočasno odkurili pred orožniki. — Z flobertovko se je nevarno ponesrečil Mihael Dobromnik iz Vogrč. — Na Dunaju je vožnja s kolosom dovoljena samo osebam, starih nad 15 let. — Konjski tihotapci so v noči na 29. ri. m. ustrelili na Komlu pri Pliberku hlapca Pavlaka, stanujočega pri pd. Prekerniku.

Inserirajte v Koroškem Slovencu!

NAŠA PROSVETA

Na izletu v Bilčovsu. Čudovit lep dan me je izvil iz mesta na deželo, v od sveta odmaknjeno pokrajino med Vrbskim jezerom in Dravo. Jasno-modro nebo se je smehljalo zgodnje-pomladansko razpoloženemu pobočju, na katerem samujejo prijazni kmečki domovi in slikovite vase, katerih osrčje je Bilčovs. Tukaj sem si po dveurni vožnji s kolesom med gostoljubnimi domačini prijetno oddahnil. Kakor drugod po deželi je tudi tod naše ljudstvo delavno in skromno, a obenem svet zase, ki ga morda še malo poznamo, vsekakor pa nam premalo služi za vzgled. Kakor velike osebnosti živi in čustvuje ta hribovski rod v svetu, ki ima svoje lastno mišljenje in prepričanje in se ne klanja javnemu mnenju. Še usmerja to ljudstvo svoje življenje po božjem nauku in iz njega črpa predvsem moči v vseh težavah in bridkosti dneva. Že od nekdanj so Bilčovščani tudi budni sinovi svojega slovenskega naroda. Zato je ta rod tudi v naših kritičnih časih nedostopen vsem razdiralnim vplivom moderne laži-kulture, ki žal po mnogih koroških vaseh seje prepir in povzročja sovraštvo med sosedi iste vere, istega jezika in stanu. Tukaj je ostal kmet takšen, kot je vedno bil: složen in dober ter zmiraj pripravljen na pravični podlagi z vsakomur sodelovati na zgradbi lepše bodočnosti družbe. Da je temu res tako, je pokazal tudi občni zbor domačega izobraževalnega društva, ki je ta dan zbral pod streho društvene dvorane kot eno družino domalega celo farno, staro in mlado. Domačemu razpoloženju primeren je bil tudi spored in potek zborovanja: za otvoritev je zadonela pesem fantov, nato so sledile deklamacije najmlajših, vrlega Francija pristrčni pozdrav, pesem Pepce, nato govori, poročila i. dr. za zaključek pa spet pesem, fantovska in dekliška. Mehka slovenska melodija razhajajočih se je razlegala še dolgo v višave in se proti večeru zgubljala v nižine doline Drave. J.

Bilčovs. Zaključek gospodinjskega tečaja bo na cvetno nedeljo 5. t. m. v Miklavževi gostilni. Od osme ure zjutraj do 6 ure zvečer je razstava kuhinjskih izdelkov; razstavljeni predmeti so v prid tečaju na prodaj. Popoldne ob pol 3. uri je zaključna prireditev s petjem dekliškega in moškega zbora, nastopom mladine, govorom zvezinega zastopnika in igro „Sirota“. Na prireditvi vabimo vse naše prijatelje od blizu in daleč.

Globasnica. Že od nekdanj nas opozarjajo slike in podobe po naših cerkvah in hišah na velike dogodke iz časa bivanja našega Zveličarja na zemlji. Toda tudi najboljša slika se z ozirom na moč neposrednega utisa ne da primerjati z živo predstavo. Zato so se v srednjem veku prirejali v svrhu poglobitve verskega življenja dogodki iz Kristusovega življenja na zemlji. Pričenjali so se navadno s slovesnim Kristusovim prihodom v Jeruzalem in končavali z Njegovim zmagošlavnim vnebohodom, v glavnem pa predstavljali Njegovo trpljenje. Odtod naziv „pasijonske igre“. Ta običaj se je ohranil do danes. Znan je Drabosnjakov v verzih zložen pasijon, ki so ga podajali že nad sto let na Kostanjah. Letos so menda prvič prelomili s tradicijo in igrajo pasijonsko igro v nemškem jeziku. Z velikim uspehom so uprizorili pasijon pred leti v Hodišah. Letos pa ga uprizorjajo Globašani. Izredna udeležba pri dosedanjih prireditvah v Globasnici pričča, da je zanimanje za globaško pasijonsko igro vsesplošno in da prireditev po svoji vsebini in prvovrstni izvedbi napravi na vsakogar pretresljiv utis. Na cvetno nedeljo popoldne se igra zadnjič in komur je mar za izredno doživetje, naj ne zamudi prilike.

Št. Janž v Rožu. Občni zbor našega društva se vrši v nedeljo 5. t. m. ob 3. uri pop. pri Tišlarju. Poleg običajnega sporeda še tamburanje, petje in govor.

Brunca. V nedeljo 5. aprila priredi „Dobrač“ svoj letni občni zbor s poročili, petjem in govorom. Začetek ob pol 3. uri popoldne pri Prangarju v Zmotičah.

Grebinski Klošter. Naša društvena dvorana je videla že prizore, ki so segli občinstvu globoko v srce. Pred leti smo se v njej potrti poslavljali od č. župnika Kukačke, ko so odhajali v svojo novo župnijo Borlje. Dobrega gospoda in njedovih lepih nauk ne bomo pozabili nikdar. Drugo večjo proslavo v naši dvorani smo imeli o priliki inštalacije novega č. župnika Thurnerja. Ob

njej so naš dušni pastir še bolj prirastli našim srcem. Dne 1. marca pa se je vršila v dvorani zaključna prireditev gospodinjskega tečaja, katerega je vodila gčna Hartmannova. Najprej smo si ogledali razstavo okusnih kuharskih izdelkov, popoldne pa prisostvovali zaključni prireditvi, ki je obsegala petje, šaljive nastope, otroške prizore in kratko igrico. Zadovoljni in židane volje smo se razšli in se čudili, kaj vse se da naučiti v šestih tednih. Vsega tega lepega je zmožna pač samo materna govorica.

GOSPODARSKI VESTNIK

Kako gnojimo krompirju in pesi? Najboljše gnojilo za krompir in peso je hlevski gnoj. A noben kmetovalec nima toliko hlevskega gnoja, da bi z njim zadostil veliki zahtevi po redilnih snoveh teh dveh rastlin. 200 stotov gomoljev po enem hektarju odvzame zemlji 180 kg čistega kalija, 40 kg fosforne kisline in 90 kg dušika. Iz tega sledi, da je potreba kalija največja, da je velika tudi potreba dušika in da potreba fosforne kisline (superfosfata) ni večja, kakor pri žitih in travnikih. Še več navedenih redilnih snovi potrebuje pesa. Pridetek 600 stotov pese na 1 ha odvzame zemlji 300 kg čistega kalija, 132 kg dušika in 50 kg fosforne kisline. Z hlevskim gnojem damo zemlji velike količine neobhodno potrebnih snovi, vendar ne vseh. Zato je potrebno, da dodamo umetnih gnojil. V prvi vrsti svetujejo izkušeni gospodarji dodatek kalijeve soli pri krompirju, ki vrže tako pognojen često rekorden pridelek. Poleg dobrega in zrelega hlevskega gnoja svetujejo na enem oralu še gnojenje sledeče mešanice umetnih gnojil: 150 kg 40odstotne kalijeve soli in 100 kg superfosfata, nakar se zemlja pognoji še s 50 kg apnenega dušika. Isto velja za peso. Uspeh zavisi še od trosenja gnojil. Čim bolj zgodaj jih uporabljamo, tem boljše je!

Skrbimo za krmo! Ne zanašajmo se preveč na vreme, temveč na svoje roke in glavo. Nastaja skrb, kako bomo letos naše skednje napolniki z dobro, slastno in tečno krmo. Naša živina že kaže gola rebra, mnogo pa smo je vsled pomanjkanja krme morali prodati mesarju. Še nekaj takih krmskih letin in naša živinoreja je na tleh. Vprašajmo se letos, ali smo preizkusili že vsa sredstva za dvig pridelka krme? Ali dovoli spoštujemo gnoj, ki ga pridobimo? Ali uporabljamo vso gnojnico? Kako postopamo z gnojem, ki je za kmetijo pravo zlato? Ali smo očistili naše travnike in pašnike? Ali smo posekali grmovje in požgali plevel? Ali smo že vrelili travnih in detelnih semen po travnikih, da bi jih pomladila? Ali smo že kaj storili za odpravo mahu? Ali ne pozabljamo trositi od časa do časa anneni orah? — Ne tarnajmo nad časi, nekaj krivde leži tudi na naših plečih. Naše delo bo zastoni in prazno šele, ko bomo lahko rekli, da smo preizkusili že vse in nič ni zaleglo.

Zgodnja zelenjad. Zgodnja domača zelenjad gre dobro v denar. Domači grah, cvetača, paradižniki i. dr. dosežejo v zgodnjih mesih večkratno ceno. Vsaj en teden pred drugimi! Na tem načelu sloni vse vrtnarstvo v predmestjih. Pridelovanje zgodnje zelenjadi je vezano na toplo ali hladno gredo. Na prosto moramo saditi čimholj zarana. Težave dela slana, ki zamori občutljive sadike. Paradižniki n. pr. poginejo pri najmanjšem mrazu. Na Ruskem in v Ameriki jih zato varujejo z dimom iz gorečih kupov gnoja, dračja ali listja. V Nemčiji so priliubljene posebne strešice z v žično ogrodje zataknenim steklom. Drugod spet se poslužujejo papirnatih vrečic, s katerimi obvarujejo sadike pred pozebo. Puščajo jih na gredi tudi potem, ko mine nevarnost slane, ker rastejo pokrite sadike hitreje nego nezavarovane. Na ta način pridelajo mnogi vrtnarji zelenjad cel mesec prej nego navadno.

Celovski trg minulega tedna. Krave 80—90, prašiči 1.40—1.70, plemenski 2.00—2.40, pšenica (100 kg) 38—40, rž 28—29, ječmen 25—29, oves 24—26, ajda 24—26, koruza 26—28, sladko seno 10—12, kisle 7—8, slama 4—5 Š. Grah (1 kg) 80—1.00, leča 80—1.00, fižol 35—50, krompir 15—17, zelje 40—50, sirovo maslo 3.20—4.50, prekajena slanina 3.20—5.20, sirova slanina 2.00—2.40, svinjska mast 2.40—2.80, jajca 9 g, kokoši 2.00—3.00, drva krtka, trda 4.00—5.00, mehka 3.00—4.00 šil. za kv. meter.

ZANIMIVOSTI

O loteriji sanjal in zadel. Celovski upokojeni poštni svetnik Lechmann bi imel praznovati rojstni dan. V noči prej je sanjal, da je sprejel tisoče pisem, ki so bila označena z njegovo telefonsko številko. Stavil je to število v mali loteriji in vplačal 4 šilinge 50 grošev. Resnično je zadel 18.000 šilingov in v nepričakovanem veselju je znorel ter so ga morali odpeljati v norišnico. Bajne mu gre sedaj na bolje in bo kmalu lahko užival loterijsko srečo.

Kako se zdravijo živali. Tudi živali imajo svojo medicino, ki je v mnogih slučajih učinkovitejša od človeške medicine. Psi in mačke, ki obolijo na prebavnem motenju, žrejo trave, da s očistijo bolno črevesje. Mnoge živali imajo za iskanje primernih zdravilnih rastlin še prav poseben „nos“. Tako pripovedujejo, da divjačina le redko pogine po kačjih pikih, ker si zna takoj uspešno pomagati proti strupu. Divja afrikanska plemena rada stikajo za živalskimi zdravilnimi rastlinami in jih uporabljajo zase, baje vedno z dobrim uspehom. Nek naš lovec pripoveduje o srni, ki so ji psi iztrgali na plečih velik kos mesa. V presledku dveh ur je hodila skozi dva dni h potoku in lečila rano z vodo in soncem. Torej poznajo živali celo „Kneippov“ sistem zdravljenja?!

Republika srečnih žensk. Iz San Franciska je nedavno odplula ladja, ki je vozila 200 žensk na koralni otok Panano v Havajskem otočju. Ženske so bile kupile ta otok za mal denar z namenom, da na njem ustanovijo republiko srečnih žensk. V to deželo ne bo smela stopiti nobena moška noga. Med ženskami je celo več dam iz odličnih družin. Ko se bodo srečnega otoka naveličale, bomo o njih spet poročali.

Skakanje iz letala — ruski šport. Rusi se ponasajo, da imajo izvežbano številno četo mož in tudi žensk, ki s padalom skačejo iz letal na zemljo iz poljubne višine. To „športno“ panogo gojijo sovjetske oblasti z veliko skrbjo. V Kijevu so na primer zgradili sedem do 37 m visokih stolpov, s pomočjo katerih so izvežbali tekom leta in pol baje 55.000 ljudi za skakanje s padalom. V zadnjem času prirejajo celo skakanje iz letal v morje, kar je seve nevarnejše. K vojaškim paradam sovjetske vojske vedno spadajo tudi skoki iz letal v različnih višinah. Očividni pripovedujejo o divnem pogledu na stotine ljudi, ki s pomočjo padal plavajo med nebom in zemljo. Ta svojevrstni šport ima seve velik vojaški pomen.

Vabilo

na

letni občni zbor

POSOJILNICE V HODIŠAH,

registrovane zadrage z neomejeno zavezo,

ki bo v nedeljo dne 19. aprila 1936 ob pol 11. uri dopoldne v Domu sv. Jožefa.

Dnevni red:

1. Revizijsko poročilo.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1935.
4. Sprememba pravil.
5. Volitev odbora in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Na obilno udeležbo vabi

26

Načelstvo.

Vabilo

na

23. redni letni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Šmarjeti v Rožu,

registrovane zadrage z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 13. aprila 1936 ob 11. uri dopoldne v zadrugnih prostorih s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1935.
4. Slučajnosti.

Ako bi ob določeni uri občni zbor ne bi sklepčen, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki bo sklepčen ne glede na število navzočih zadrugnikov.

K obilni udeležbi vabi

27

Načelstvo.